

Dietrich Wildung, Lech Krzyżaniak, Janusz Wałkuski, Waldemar Jerke, Wanda Jerke

Minshat Abu Omar (wschodnia Delta)

Informator Archeologiczny : badania 24, 125-126

1990

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

BADANIA ZAGRANICZNE

Badania zagraniczne Centrum Archeologii Śródziemnomorskiej Uniwersytetu Warszawskiego im. Profesora Kazimierza Michałowskiego w 1990 r.

Pełne sprawozdania wstępne zamieszczone zostały w „Raportach Wykopaliskowych” II 1990, Warszawa 1991. Dotyczą one:

Cypr — Nea Paphos (Wiktor A. Daszewski)

Egipt — Aleksandria — Kom el Dikka (Grzegorz Majcherek); Deir el Bahari — Świątynia Hatszepsut (Janusz Karkowski) sprawozdanie za 1989-1990; Deir el Bahari — Świątynia Totmesa III, (Jadwiga Lipińska); Deir el-Naqlun — (Włodzimierz Godlewski i Tomasz Derda; sprawozdanie za 1989 Olaf E. Kaper); Marina/el Alamein — (Wiktor A. Daszewski i Jarosław Dobrowolski, sprawozdanie z sezonu 1988 — Włodzimierz Bentkowski); Oaza Dachla — (Lech Krzyżaniak); Tell Atrib — (Karol Myśliwiec)

Irak — Hatra (Michał Gawlikowski) — M'lefaat (Stefan K. Kozłowski, sezony 1989/1990; dodatkowo sprawozdanie zbiorcze za lata 1985-89 z Nemrik 9 — S.K. Kozłowski)

Sudan — Stara Dongola (Włodzimierz Godlewski)

Palmyra — Miasto antyczne (Michał Gawlikowski),

Palmyra — Zamek arabski (Janusz Byliński),

Syria — Tell Abu Hafur; Tell Dżassa Al Gharbi (badania Marii Krogulskiej, sprawozdanie Piotr Bieleński)

Egipt

Minshat Abu Omar (wschodnia Delta)

Muzeum Egipskie w Berlinie (Zach) we współpracy ze Stacją Archeologii Śródziemnomorskiej UW w Kairze i Muzeum Archeologicznym w Poznaniu.

Ekspedycją kierował prof. dr Dietrich Wildung z ME w Berlinie natomiast tokiem badań terenowych kierował doc. dr hab. Lech Krzyżaniak (autor sprawozdania). Obok niego ze strony polskiej udział wzięli: inż. Janusz Wałkusiński oraz Waldemar i Wanda Jerkowie (dokumentaliści). Dziesiąty sezon badań wykopaliskowych. Cmentarzysko z okresu przeddynastycznego-wczesnodynastycznego i nekropola z okresu saickiego-rzymskiego.

Dokończono eksplorację północnej, skrajnej części cmentarzyska z okresu późno-predynastycznego i wczesno-dynastycznego.

Eksploatowano dwa duże groby wielokomorowe — nr nr 2275 i 2897 — odkryte w toku poprzedniej kampanii, odkryto także kolejny grób — nr 3020 — znacznych rozmiarów, jednokomorowy. W przypadku dwu pierwszych grobów zbadano zawartość komór głównych pierwotnie zawierających szczątki zmarłego (zostały one wyrabowane jeszcze w starożytności) oraz komór bocznych. W komorze głównej grobu 2897 znaleziono narzędzia miedziane (ostrza piły i ciosel), fragmenty licznych naczyń kamiennych i kości bydła (komorę główną grobu 2275

wyeksplorowano jeszcze w poprzedniej kampanii). Komory boczne grobów 2275 i 2897 zawierały po kilkadziesiąt naczyń ceramicznych; w grobie 2275 znaleziono także kilka naczyń — importów pochodzących z Lewantu, m.in. naczynie w kształcie ptaka z wlewem na grzbiecie. Zawartość dużych naczyń, tzw. wine jars, zbadano stosując szlamowanie (wet flotation) otrzymując bogatą próbkę szczątków roślinnych, znaleziono w nich także szczątki zwierząt i fragmenty naczyń ceramicznych tzw. gospodarczych (utility ware). Do tych dużych naczyń najprawdopodobniej wspano zawartość palenisk (rytualnych?). W grobie 3020 nie stwierdzono szczątków ludzkich; znaleziono w nim kilkadziesiąt naczyń ceramicznych i paciorki z kamieni półszlachetnych.

Konstrukcja tych grobów, zbudowanych na planie prostokąta (groby 2275 i 2897 zbudowano z cegła suszonej, grób 3020 zbudowano z gliny), wykazuje znaczne podobieństwa do architektury grobowej znanej z rejonu Memfis i z górnego Egiptu (Abydos, Hierakonpolis). Nie ulega kwestii, że wszystkie trzy groby przeznaczone były dla osobników należących do elity lokalnej grupy społecznej. Datuje się je na początki I dynastii staroegipskiej (około 3100 — 3000 p.n.e.).

Hiszpania

Grana Prowincja La Coruna

Uniwersytet Łódzki Uniwersytet w Santiago de Compostela Katedra Archeologii Departament Archeologii i Historii Starożytnej

Osiedle obronne kultury Castro (V w. p.n.e. — IV w. n.e.). Czwarty sezon badań. Finansowały uniwersytety w Łodzi i Santiago de Compostela. Badania prowadzili prof. Fernando Acuna i dr dr Gonzalo Meijide i Tadeusz Grabarczyk (autor sprawozdania).

Prace były kontynuacją poprzednich sezonów. Odkryto kolejne fundamenty kamiennych domów w kształcie prostokątnym stwierdzając przy tym, że poniżej tych fundamentów występuje starsza warstwa kulturowa, być może związana ze schyłkiem epoki brązu. Odkryte fragmenty ceramiki należy wiązać z początkiem kultury Castro. Odsłonięto także fragmenty muru otaczającego całe osiedle oraz zniszczoną bramę. Potwierdzono wcześniejsze przypuszczenia, że mamy do czynienia z dwoma rodzajami domów, starszymi okrągłymi i młodszymi prostokątnymi.

Dokumentacja znajduje się w Katedrze Archeologii U.Ł.

Badania będą kontynuowane i mają na celu odsłonięcie całej osady.

Kambodża

Angkor Świątynia Bayon

PP Pracowni Konserwacji Zabytków w Warszawie

Badania prowadzili Tomasz Celewicz (architekt) i mgr Zbigniew Borowski (archeolog z Muzeum Archeologicznego w Gdańsku). Pierwszy sezon badań i prac dokumentacyjno-konserwatorskich.

Celem badań było rozpoznanie obiektu, określenie jego stanu zachowania oraz kondycji technicznej, a także opracowanie założeń metod konserwacji. Badaniami objęto obszar o powierzchni 110 m². Założono statkę pomiarową i wytyczono 6 sektorów.

Wykopy lokalizowano z myślą uchwycenia relacji chronologicznych.

Odkryto północną krawędź posadzki przed głównym wejściem świątyni i fragment jej wschodniej krawędzi. Posadzka pochodzi z okresu Dżajerwermana VII i jest przecięta przez środek konstrukcją z piaskowca i laterytu stanowiącą prawdopodobnie mur opasujący świątynię. Mur powstał zapewne w późniejszym okresie. Na odcinku zachodnim wykop miał głębokość 2,40 m ale nie osiągnięto calca. Odkryto m.in. materiał ceramiczny z okresu wcześniejszego niż świątynia.

Pozyskano znaczną ilość miejscowej ceramiki khmerskiej jak i importowanej, co ma istotne znaczenie dla określenia chronologii stanowiska. Wśród zabytków ruchomych zwraca uwagę moneta z brązu z wizerunkiem ptaka.

Uzyskano w rezultacie względną stratygrafię stanowiska i rozpoznano ślady 8 faz-wydarzeń.

Pobrano próbki 2 do analizy C14, 1 antropologicznej i 1 metalurgicznej.

Prace architektoniczne polegały na dokładnej analizie obiektu i odczyszczeniu niektórych fragmentów oraz stemplowaniu partii zagrożonych.

Materiały z wykopalisk złożono w magazynie Conservation d'Angkor.

Pełne sprawozdanie z prac w: „Informacje Bieżące” 5/90 Wyd. PKZ (do uż. wewnętrznego). Tomasz Celewicz — Świątynia Bayon, Kambodża. Pierwszy sezon prac archeologiczno-konserwatorskich.